

Gunda Sjögren
ROTFÄSTE

ROTFÄSTE

Dikter
av
Gunda Sjögren

FÖRLAGET LEKATTEN

Förlaget Lekatten AB
Box 252
951 23 Luleå

i samarbete med

Kerstin Gulbrandsen AB
Backgatan 14
933 00 Arvidsjaur

Av Gunda Sjögren har tidigare utgivits
Åbacka (Idé och Kultur 1975)

© Text: Gunda Sjögren
© Bild: Lars Matson
I-Tryck AB, Luleå 1987
ISBN 91-970826-1-9

Kärleken

låt den storma
den kan mojna
bli helt stilla

får aldrig dö

Skogen har sin egen melodi. Tallarna stolta i sin sommarfägring. De nya blekgula skotten dansar i vinden på grenarna.

Bland tallarna har de genomskinliga blåbärsblommorna blivit bär, till hälften blå. Stenar som istiden lämnade kvar ser trygga ut i vilan. Mossan växer och snart blommar linnéan, den lilla, som sprider sin ljuvliga doft under tallarnas kronor.

Mygg och fluga har sitt korta liv. Trastens ungar gapar hela dagen efter dem i boet.

Skatan – vacker. Men den börjar alltid krig bland de små rummen på trädgrenarna. Föräldrar lever i ständig oro. De försöker vakta sitt bo och turas om ibland. Men skatan har långt seende ögon och hinner fram, sväljer en hjälplös, blind unge. Föräldrarna kämpar och till sist tar skatan till flykten. Det blir ro och matandet fortsätter tills solen går ned.

Sibirisk vallmo har lagt sig till med att bo och växa upp under trappan. Den letar sig fram till ljuset och öppnar sina knoppar i de mest lustbara färger. Man blir glad. Mindre glad över alla maskrosor som sprider sig. De har ju också en vacker färg att visa upp. Bladen bland de unga skotten kan bli en hälsosam sallad.

Varför är vi så avoga mot maskrosorna, tro?

Tre små björkar har slagit rot mellan skogen och gräsmattan. Det känns som tillökning i familjen. Björken vill alltså få en boplats här i det skydd som tallarna i bakgrunden kan ge. Den är välkommen. Den väcker renhetens tankevärld med sin vita stam. Och nog kan det behövas mitt i den ljuvaste vackra sommardag i Norrbotten.

I mörka hösten
vandrar jag sommarstigar
– Ett vemod finns
och nu en vila i vemodet
Går de vanliga stigarna
känner markerna
längtar djupt in i dem

Svamp växer vid asplunden
som ömsar färg nu
svårt se svampen
dess mörklila färg
både aspblad och svamp
svamp och aspblad
De lila hattarna med den gula foten
fyller korgen

Går den gamla vinterkörvägen
ser hästen Putte dragande
en vältrampad myrhöskrinda
Nu på ålderns höst längtar han hem
till stall och havrekrubba

Och jag ser myren
Den runda tjärnens mörka öga
visar sin spegelbild
jag går i tystnadens ljuva intet
fram till igenkännandets närhet
Värdigt vid myrkanten
står den åldrande gammeltallen

Här växer frodig grönska
dvärgbjörken
kraftigt lysande, ett eldhav
mot den bleka myren

Tanken kan lyfta åren
lätt tillbaka
en fjortonårig jänta
med sin far
slår, räfsar, hässjar höet
det sträva
En dag att leva, lära, minnas
i somrardagars vandring
i vinterdagars tunga mörker
hämta kraft

De gamla stigarna
ännu ej igenvuxna
Här har förfäder gått
Fågelsnaror lurade vid tallarnas rötter
en ständig kamp att hålla familjerna
vid liv
Efter fisket hängdes
i långa rader näten till tork
– ett konstverk vid sjöstranden
Näten kom till
vid fotogenlampans dunkla ljus vintertid
då rullades näver till flöten
på nätets övre del
vid nedre delen hängdes stenfyllda
nävertaskor

Vågorna kluckade mot stenrösen vid stranden
sin egen melodi
Linneornas små klockor doftade
med alla de andra vilda ängsblommorna
På försommaren var logen tom från hö
de gamla klyvna tallarna
låg stolta som golv
här lärde vi ungdomar oss hambodansen
Åke kunde stegen

Nu sitter Åke
med många av sin barndomsfamilj
vid floden med livets vatten
klar som kristall. På båda sidor
om floden växer träd. Skördas
varje månad. Trädets blad
är läkande för folken
Ordet, ljuset
lyser över människorna där
och över oss här

Vinterkylans styrka har börjat avta
den raka vägbanan gör ett lugnt intryck
stressen släpper och nu ser vi tallarna
vaja i den lena vindens rörelser
Stortallen vid vägkanten
som en klok människa låtit stå kvar
– de hundraåriga tallarna borde kunna tala
de bär på visdom, en kunskap oss förutan
De guldkimrande molnen i aftonens stillhet
fängslar vår blick
vid horisonten öppnar sig molnet
som en mussla
ett starkt ljus spränger ut och når oss
bländande
Solen leker med oss människobarn
Kanske ser oss Guds öga
en vanlig dag mitt i Norrbotten

Lapplands vårnatt i juni
då går solen ned timmen före midnatt
Hon sprider generöst strålarna
över talltopparna
De askgrå kalla molnen
har fått en varm dov nyans
Kråkbärsriset skakar av vintertäcket
Bergskonturerna stiger fram
liknar en danslina
klart nära seendet
Rymden formas till andakt
den jag ser vila
och fånga människan
som ännu skriver i den
kalla men ljusa vårnatten

Du kommer till oss i midsommarljuset
Från en djup sömn under det tjocka snötäcket
Islossningen förlöser dig ur dvalan
Vattenflödet sköljer över din tuva
din boplats vid fjällbäckens överflöde
Vaknar
Växer
Gammelskogens risiga furor skyddar dig
Vårsolens strålar når din mosse
Rotfästet, två tår håller dig kvar
Liten, anspråklös, nästan gömd
bland alla blad
Vi måste ned på knä hos dig, norna
Vi såg något obeskrivligt
Vi såg in i din skönhet

I själen har vi vårt rotfäste
människan lever därav
därvid kan man likna själen vid en åker

Bonden tar väl hand om sin åker
höst och vår förberedes åkrarna

Stubbåkern böjer sig för plogens vassa egg
och välter ner i fåran
multnar till näringsrik mylla
Åkern behöver tidvis ligga i träda
för att mogna och bli mer fruktbar
bonden förlorar det året skörd
vinner på lång sikt en större

En välhållen åker bär stor skönhet
Åkerrenen fylls av vilda blommor
under varma sommandagar
Där vill jag sitta, vila i den
stilla timmen och bli ett med själen

Tallarna speglar sig i vattnet
De ser sig själva som de är
Var kan vi spegla oss?
Var kan vi se oss som vi är?

I benådade ögonblick
ser vi oss som vi är

Vid den runda tjärnens kant
kommer vågorna emot oss
genomskinliga
naturen livet
vågorna kommer emot oss
når stranden
där blir det stilla
vid grästuvans kant
lugnt vatten
Så stilla blir det
den dag vi når stranden

Ut i markerna
vakna efter vinterkylan
stegen bär på paradisk mark
Tallarnas skägg talar om luftens renhet
Vid porlande vattenpölar
skriker den gröna mossan häftigt
och lustbetonat

Blåbärsriset sprängfyllt av knoppar
De gamla fallna silverskimrande träden
smeker vi
som solen kysst i årtionden
De talar om den långa sömnen
och lämnar överlevnad
till alla små krypen
Till sist en bördig mylla
över jordens täcke

Nu når vi sjön
Stenarna ser levande ut
i det kalla klara vattnet
Hittar en solvarm sten invid en tall
där sitter vi, helt stilla
solen speglar sig på isen
blänker som kristall
Videbuskar nästan dränkta i det höga vattnet
Ropar de på hjälp?
Nej, de följer varsamt med
i den dynamiska kraft
som förvandlar årstiderna

Klar som dagen
nu är våren kommen
Tallarna skakar snömassorna
från grenarna
tallbarren flyger för vinden
täcker den skottade vägen
från ytterdörr till brevlåda
Med solljuset kommer dofterna
Människan går med vidare rörelser
Fram med skidorna! Livet ler i
vårförnimmelsens början

Tanken går till skapelsens ytterdörr
därinne, där människans fäste är,
där allt går rätt till,
där skapades hon
Därute går hon nu befriad
väckt av våren

I vårljuset vandrar vi i skogen
markerna fuktiga efter snösmältningen
Rytmska fotsteg
mossan elastisk – lyfter foten
i behaglig svikt

Ögat följer markens yta
Vi ser nyanserna
färgskalans skiftningar fördjupar skönheten

Går vi på en gobeläng? en rana?

Moder jord bär skönhetens djup
de ljuvliga sidorna i livet
– sök dem! upptäck dem – och gläds!

Ta tag i livets levnadssida
då finner vi oss själva

Som du säkert vet
var vi tilltänkta
långt före
världen kom till

Vårt första hem
Låt oss vandra i skogen

Du ligger på sommarängen
väntar på solen

molnen rör sig på himlakupan
de går in i varandra
i en smekning

molnen ser dig ovanifrån
du ser dem underifrån
form och fart ändras ofta
deras väsen är nu sådant

De får leva med varandra
i alla väder
liksom vi

Blir himlen fri från moln
då vilar de i intet

Ljuv är kvällen
med sitt matta sken
skuggor falla
över fjällets minsta blomma

Lustbart ville jag vandra
upp på fjällets topp
se bakom branta sidan
där ljuset lyser

Ville se mig klart
renad från allt dunkelt
när morgonrodnadens
röda lykta tänds

Blåbärsriset skriker
i markerna
Du vandrar på en röd matta
mitt i naturens hjärta
Björken i gul höstdräkt
lever sitt kortaste bladliv

Solen når resedan
den lilla anspråkslösa blomman
sprider en skön doft
Du erfar en inre strålning
i universum

Himlen hög och klar
frostiga marker
Det knarrar under skosulorna
Naturen förberedd
på vinterkylans ankomst

Träden står stilla –
stilla som i bön
pryder de våra själar
I lydnad får vi kraft
Varför inte erkänna vår fattigdom

Rusa inte förbi
tänk på alla småkryp
i deras vinterhem
vid grästuvor och rishögar
under det tjocka snötäcket

Vi behöver varandra!

Den våta snön har slutat falla
dimman har förintats
Luften är klar
Den duvblå himlen lyser
frestande nära

Spröda björkar lämnar
skir skugga på snön

Deras knoppar skall brista
i vårljuset
De får vänta den långa vintern
lyda naturens lag
glädja nyvakna människobarn
en oförglömlig vårdag

Höststormen kom
susande över skogen
Dödsdansen hade börjat
bladen följde vindens spel
Barr och blad med varandra
i virvlande dans
redo att falla ned
dö vid tuva eller sten
berika markerna
de eviga ytorna på jorden

Trädens konturer
framtonas
Landskapet genomlyses
en kort stund
i stilla afton
Bliv kvar! önskar vi

Först
varje vår
ser vi ljuset

Solen lyser varmt över skogen
förmimmelsen av en len
smekning över kinden
når mig vid fönstret

Månskäran hänger över grannens tak
Aftonstjärnan går ett steg före
med ett intensivt ljus
De följs åt som om de talade
med varandra
Himlakropparna lever i vänskap
och närhet till varandra
Människobarnen känner sig trygga
om kvällen

I höstmörkret kommer
ångesten smygande
Går rakt in, bosätter
sig utan förvarning
Du låter den hållas

Den måste dö som den kom

Då har renande
kraft tillfört själen
nya insikter som
vidgar människans
utåtseende

Bakom Ditt Ord finns
visheten

Den delar Ordet
till många ord

Var och en kan
ta till sig sitt ord

och bli visare

Du drömmer om en
kärlekseld
som förlöser smärtan
förlöser krampen

Kanske i dag når elden
det djupa skiktet, den sura bjälken

Kvar blir askan
av smärtans gissel

Askan lägger du
kring hallonbusken
Till sommaren mognar bären

Lyft blicken och du ser
ting som hjälper dig
Tallarna som skyddar dig
mot kalla vinden
tacka dem
och alla andra ting som hjälper dig
som lyfter tanken och för dig in
i en ny dimension
Du är inte ensam
Någon ger dig tankarna
som växer till kraft och frimodighet
I detta tar du dig an
dagen som nu är

Går varsamt
Vad vill dagen?
Tomheten gapar i sitt håll
känslösamt

Öppen dörr
fågelkvitter
ljusa toner

Droppet från taket
borrar sig ned i snödrivan
Djupt håll med melodi
året har gått
samma ton som förr
känns ändå ny

Skapelsen växer till
om än tomheten gapar ibland
Man får gå varsamt fram
se vad dagen vill

Ångestropet går över världen
långfredag
når oss igenkännande

Han ensam bar smärtan

I ångesten förstår vi ropet
når vi fram
kan vi med fri vilja
finna det inre ögats ljus
långfredag

Delar vi livets sidor
med varandra?

De svåra dagarna

Kan du tala med vinden
som går förbi
går den att fånga?

När sinnet är frånvänt
i skam
hur kan man tala när
tungan ligger i kramp?

Fruktan darrar
vid dörrhandtaget
Vågar jag
visa mig så här
förstenad?

Ja, du måste!

De rätta orden
styrker
men är svåra

våga

närheten kommer
krypande
ur mörka gömslen
Med ljuset kommer klarhet

Tanken blir ärlig
formad

Då vågar viljan försöket
såga som det är
Allt vi vill göra
för varandra

Herre till vem skulle jag gå
Du är livet och kärleken
Du berusar mig med mod
Du ger mig daglig kraft
Du tröstar mig med ditt goda
i svåra stunder
Allt kommer an på detta
om jag tar emot det du ger
omsätter i dagliga livet
de tankar du viskar i min själ
Då får hela jag vara fylld
formad av dina önskningar
Dagen blir full av din avsikt
som vidgas i kärlek
och utlöser lycka för många

Låt dig ej förföras
av tidens anda
Sök finna din väg
meningsfull just nu
Riv ned fasaderna
som står i vägen
Hitta din egen livsnerv
Våga se
våga tillstå
det du har inom dig
det du fått
som dyrbar gåva

I en ond cirkel
räknar du timmarna
många gånger om dagen

Har du tappat tron på under?

I en ond cirkel
bär du i svår möda
hindren, tvivlen

Skuggan håller ljuset borta

Men droppet på taket
väcker nya andar
Dina sinnen tänds i ljuset
Du omfamnar solstrålen!

Den onda cirkeln slutes:
Livet är liv, värt att leva!

Den onda cirkeln får dö
i sin egen grav

Smärta
Känn den

djupt fördold
för oss

Vi lever
men ändå ej

Vi skulle förgås
på stunden

om vi inte hade
djupet

Kärleken är smärta

Smärta är kärleken

den ger oss livet

Känn den Kärleken
och du lever!

Du lever för att få se ljuset
det ljus som aldrig slocknar

När våren vaknar
ur sitt gömda säte

skyndar du att lämna
skuggan bakom dig

Töm ut soporna
Bränn eldar
av allt slam du samlat!

Tiden blir kort
för sommarfjärilens lek
och daggkåpens vattenskål

Vårens tunga regnmoln
öppnar sig
Regn och snö växlar
hjälp oss tro
på våren

Väntandets trötthet
får inte ta över

Vägen smal
går rakt fram
spång över gungfly

Den minsta prick skall
förklaras –
i sin tid

Frukta icke mer
Nådens ros blommar

Hör vår bön, Herre
kom i Ditt moln
där vi kan tala
med varandra

Du känner själen
upplys den
med Dina rätter
I nöd vi beder

Jag får
vara där Du är
stilla vila i Dig
tänka på Dig
ingen oro

Barmhärtighetens källa
rymmer alla mått
stillheten vidgar sig
och sötman flödar in i själen

Nu tror jag att någon
något
väntar på mig

Gunda Sjögren (f Holmgren i Sorsele) kom hem till skogslandet i Arvidsjaur efter många år ute i världen. Hon fann hur hennes yttre och inre bilder samverkar. Årstidernas växlingar i naturen speglar själens skiftningar.

Gunda Sjögrens bilder av inre och yttre liv ger oss återseendet.

Omslagsbild: Lars Matson, Sorsele

förlaget
Lekatten

ISBN 91-970826-1-9